

Una llengua necessita estar viva

El Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL), a través dels seus centres de normalització lingüística arreu del país, ha estat fonamental a l'hora de proporcionar una part molt important d'aquesta vitalitat al català. Trenta anys de servei, d'uns equips molt motivats, han

suposat aquest suport del qual ens parlen avui la Montserrat Cazo i la Montserrat Trilles. Elles, directores del Centre de Normalització Lingüística Vallès Occidental 3 en temps i moments diferents, se senten igualment emocionades en parlar de la seva tasca al capdavant de l'organisme.

Hem conversat amb ...la Montserrat Trilles i La Montserrat Cazo

La Montserrat Trilles és l'actual directora del CPLN Vallès Occidental 3, al qual pertany el Servei Local de Català de Cerdanyola del Vallès. Una enamorada de la seva feina que ens parla amb la passió de les persones que se senten esperonades per obrir nous camins.

Montserrat Cazo. Inicialment a Cerdanyola es feien cursos de català i els organitzava l'Ajuntament directament. A partir de l'any 82, ja hi va intervenir la Direcció General de Política Lingüística i aleshores es feien cursos igualment, però únicament cursos des de l'any 82 fins a l'any 89, que es forma el Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL).

El Consorci estava format per la Generalitat i els ajuntaments que hi participaven, el de Cerdanyola era el Servei Local de Català que es va formar llavors. Després, amb la incorporació dels altres municipis: Badia,

La Montserrat Cazo, qui va ser la primera directora del CPLN Vallès Occidental 3, en el nostre primer contacte va recordar aquells primers anys de feina, obrint camí, una tasca que, va dir-nos, sempre va fer amb satisfacció i dedicació.

Barberà, Montcada, Ripollet i Sant Cugat, que va ser l'últim que es va incorporar, es va acabar de formar el Centre de Normalització Lingüística Vallès Occidental 3; les nostres tasques ja s'havien eixamplat. Ens dedicàvem a fer assessorament, fèiem els cursos i fèiem dinamització. Al principi, la dinamització no sabíem ni què era, ens van fer uns cursos de formació; ni t'explico la quantitat de cursos de formació que vam fer, perquè la dinamització era una eina molt engrescadora i valia la pena de dedicar-s'hi. A partir de les directrius que ens arribaven, es tractava d'intervenir in-

tentant obrir les zones d'aplicació de la Normalització Lingüística als diferents àmbits com l'administració local, el sector socioeconòmic, el sector cultural, etc., i d'aquesta manera anar eixamplant la presència del català, l'ús del català en primera instància; això veritablement va anar molt bé.

Jo diria de la meua època que vaig jubilar-me satisfeta de la feina duta a terme, perquè va ser una tasca dura inicialment, sobretot amb l'administració local amb relació al Reglament d'ús de la llengua catalana, que va costar moltíssim i que en canvi es feia des d'una perspectiva molt in-

teressant de cara als funcionaris. El Reglament d'ús per a les administracions locals era el model pel qual els ajuntaments es regien, aleshores es feia la formació del personal de l'ajuntament, assessorament per a documents i també progressió en el llenguatge administratiu. Era el programa que m'engrescava més i el vaig trobar molt essencial.

Amb el sector econòmic i el sector cultural, el que vam fer més van ser convenis de col·laboració. Arran de la Llei de Normalització Lingüística, arribem també a Justícia. Nosaltres no l'havíem d'aplicar, sinó que calia fer divulgació i assessorament. I van venir de Política Lingüística a assessorar-nos per dir-nos com ho havíem de fer i sobretot que calia fer una feina molt pulcra i que servís per després. Calia fer una observació i una intervenció amb cara i ulls, que allò servís de punt de partida i ja es veuria més endavant fins on s'arribava. I col·laborar també amb la retolació, amb la toponímia; jo mateixa havia acompanyat a veure com estaven escrits els rètols a la carretera, que en aquells moments inicials era un desori. Molta col·laboració per totes les bandes, molta.

I, en fi, va arribar un dia que em vaig haver de jubilar i vaig passar tota la documentació a la Montse (Trilles) i no sé ara com està la situació.

Montserrat Trilles. Jo arribo al Centre de Normalització Lingüística Vallès Occidental 3 el desembre de 2003. La consigna és la mateixa: el Consorci vol el foment de l'ús del català, que el català arribi a tothom. Quan vaig arribar al CNL, els cursos eren quadrimestrals i fer cursos quadrimestrals implicava que l'alumnat trigava un any i mig a tenir una titulació. Què vam fer? Fer-los trimestrals, perquè, així, en nou mesos l'alumnat ja tenia la titulació. La gent ens comentava que un any i mig era molt, vam pensar que tenien raó i que calia buscar una solució. Vam

fer-los trimestrals, perquè al fer-los trimestrals en nou mesos l'alumnat ja tenia la titulació. Vam augmentar les hores de classe fent-ne quatre a la setmana i que fos ben bé com un curs escolar de setembre a juny. Es necessita una titulació per a moltes coses: per poder fer unes oposicions, per obtenir un determinat títol, per aconseguir certs llocs de treball, per accedir a coneixements del tipus que sigui, etc. Això va ser una de les millores i vam ser dels primers centres que vam fer cursos trimestrals, el Centre de Normalització Lingüística Vallès Occidental 3.

Quan venia una persona a formar-se, li feies una prova per saber quin nivell de català tenia. A partir d'aquí, la podíem orientar per matricular-se al curs adient. Un cop fet el curs i assolit el nivell que cada persona necessita, se li atorga la titulació homologada. El CPNL és l'organisme que atorga els títols homologats des de l'any 2002.

M.C. Va ser l'última etapa meua. La van homologar perquè era un problema que féssim formació i poguéssim expedir titulacions de català, però que fins a l'homologació no tenien cap validesa.

M.T. Altres novetats també s'han fet en la tipologia dels cursos. Abans

“La idea de fer parelles lingüístiques va sorgir al CNL de Cornellà i ràpidament es va estendre l'experiència a tots el CPNL.”

només es feien cursos presencials, però ens hem adonat que hi ha molta gent que té problemes d'horaris, de feina... i ens hem adaptat als temps que corren: fem cursos presencials, semi-presencials i a distància.

M.C. De tota manera nosaltres ja començàvem a veure aquesta necessitat i ja vam començar a plantejar-nos-ho.

M.T. És que és una necessitat, i jo cada vegada he vist més la importància d'adaptar-te al que la gent et demana. Primer vam començar amb el semi-presencial i després hem anat incorporant la resta. Sempre hem adaptat l'oferta a la demanda, tant en tipologia de cursos com en nivell de cursos. Cada localitat de les nostres és diferent, cada territori té les seves necessitats, i sempre adaptem els cursos a la realitat que trobem a cada població. A partir de l'any 92, es va decidir que totes les persones que havien estat escolaritzades en català ja sortien amb un nivell C.

Ha anat canviant la població que necessita aprendre català; abans era gent autòctona i ara cada vegada són més les persones que venen de fora. Ara ens trobem que molta part de la

Una llengua necessita estar **viva**

demanada és de cursos bàsics i, per tant, ens hem adaptat de nou. Com que ens trobem que hi ha molta gent interessada a fer cursos que no està alfabetitzada, el CPNL ha fet un curs només oral ep, escolta i parla!

M.C. I com van les parelles lingüístiques? Perquè, com que estem parlant de comprensió i expressió oral...

M. T. Fantàstiques, ara en parlem. La idea de fer parelles lingüístiques va sorgir al CNL de Cornellà i ràpidament es va estendre l'experiència a tot el CPNL. Ara, a cada centre hi ha una persona que es dedica només a les parelles lingüístiques. En el nostre, ho fan la Lúcia i la Núria.

Les persones interessades a participar-hi emplen una fitxa i nosaltres, a partir de la informació que en traïem, fem les parelles. Fem un acte de presentació de parelles perquè es puguin conèixer. Normalment en fem un a l'octubre i un altre al març. Ara és un dels programes estrella del Consorci però va començar a la teva època...

M.C. Sí, sí, van començar el 2001, crec.

Camins. El Consorci us envia unes directrius?

M.T. Hi ha els objectius generals que tot el Consorci ha de treballar, però cada CNL, cada població, d'acord amb

els seus ajuntaments, treballa en funció de les necessitats que detecta.

Us explico una mica com funciona el Centre. El nostre Centre de Normalització Lingüística Vallès Occidental 3, està format per sis poblacions. Com ja hem dit, i a cada població hi ha un Servei Local de Català. A cada Servei Local hi ha un equip, cada equip té una persona responsable i cada equip parla i decideix què cal treballar, a la localitat, en barris concrets o en espais concrets. Estem col·laborant amb els ajuntaments, amb el servei d'immigració, el servei d'acollida, és a dir, estem fent xarxa en el conjunt del municipi, i segons les necessitats es fa més en un sentit o en un altre.

Treballem molt per exemple El Dia de la Llengua Materna, el Dia Mundial de la Poesia, Sant Jordi, etc., totes aquestes activitats les treballem conjuntament amb els ajuntaments. Intentem formar part de la xarxa del municipi. Treballem amb moltes entitats. A Cerdanyola, una de les entitats amb qui més treballem és la Creu Roja. També col·laborem molt amb les escoles d'adults i amb els instituts. Hi ha instituts que fan parelles lingüístiques entre els seus alumnes.

Potser la gent es pensa que només són els cursos, però no, tot i que hi ha molta feina al darrer dels cursos, hi ha també la feina de dinamització. No hem d'oblidar que la finalitat del

CPNL és el foment de l'ús del català. Nosaltres anem a les empreses, als comerços, a les entitats, ...això també genera que després la gent acudeixi als cursos, una cosa nodreix l'altra. És a dir, que no només fem cursos de català, fem molt més que tot això, m'agradaria que quedés clar que el Centre de Normalització Lingüística és molt més que cursos de català, perquè fixa't en totes les coses que fem i on arribem.

Treballem amb molts mitjans de comunicació. A nivell de premsa escrita, publiquem articles, entrevistes, etc... També treballem amb les ràdios teles locals. Per exemple, Montcada i Sant Cugat tenen un programa quinzenal. La col·laboració, amb els mitjans és molt important.

Cada any fem una memòria de tota la feina feta. Aquesta memòria serveix perquè els nostres representants municipals sàpiguen tota la feina que es fa al territori. És la manera de poder explicar i donar dades de totes les activitats.

El CNL Vallès Occidental 3 compta amb 31 persones. En el Servei Local de Cerdanyola, hi treballen cinc persones.

Camins. Com us heu sentit a nivell personal?

M.C. Ho he fet sempre molt a gust, molt, i he de dir que he tingut sempre un equip molt maco, sobretot el de dinamització, un equip de responsables que donava gust, la feina sortia molt bé. L'equip de coordinació funcionava molt bé, la bona entesa i sintonia ens permetia fer molt bona feina. Érem sis serveis en el nostre centre amb més o menys les mateixes persones, ara no en recordo el nombre exacte. Vam estar treballant plegades fins el 2003, quan em vaig jubilar. Ha estat una etapa de la meua vida molt gratificant.

M.T. El desembre de 2003 entro jo. Treballava a Barcelona de delegada i, quan em van plantejar la possibilitat de venir aquí, vaig acceptar; a mi m'agraden els reptes. I va ser un canvi, molt dur primer, perquè no coneixes la feina, no coneixes la gent, i a Barcelona tens una manera de treballar que veus que aquí no la pots aplicar perquè no té res a veure. A Barcelona hi ha 10 delegacions i a cada delegació hi ha una delegada i un equip. Jo portava dues delegacions, la de Gràcia i de Sarrià-Sant Gervasi. No tenia res a veure.

Allà, per exemple, hi havia gent que, sense proposar-t'ho, ja venien. Aquí els havies d'anar a buscar. Allà el director no permetia que quedessis amb els alumnes per anar al cine o al teatre, als museus, etc. En canvi, aquí, calia fer-ho, era una manera de fidelitzar l'alumnat. Vaig haver de fer un canvi de xip important, però vaig veure com d'interessant era la feina, vaig veure que la gent treballa a gust i això és molt important.

Sobre la fidelització de l'alumnat, volem que l'alumne sàpiga que el que intentem és que entri dins la cultura del lloc on és. Nosaltres els proposem diverses activitats: una sortida a un museu, anar al teatre... pot ser que hi hagi alumnes que no han anat mai al teatre i els descobreixes un món nou, a més se senten cohesionats, que no només sigui anar a classe i ja està, que se sentin participants d'allò que fan.

El nostre equip el forma personal molt preparat. Són persones llicenciades o diplomades amb el nivell D de català. Són persones realment vocacionals. A vegades anem a dinar i la feina també surt a la conversa i fan intercanvi d'opinions i experiències. Crec que es treballa millor si hi ha

“L'equip de coordinació funcionava molt bé, la bona entesa i sintonia ens permetia fer molt bona feina.”

bon ambient. Quedar per dinar amb el teu equip fa que et coneguis i ajuda a la comunicació.

Com que el CNL està format per 6 poblacions i no és fàcil veure'ns, de tant en tant ens reunim tots per compartir experiències,

A banda d'aquestes reunions, cada mes es fa una reunió amb les responsables dels equips i les coordinadores. Són trobades d'informació, d'intercanvi, de suggeriments. Després cada responsable transmet al seu equip allò que s'hi ha tractat.

La gent nostra és vocacional i fem un munt de coses. Per exemple, el Club de lectura es fa amb les biblioteques de les diferents poblacions. Es tria un llibre que la biblioteca podrà aconseguir i ens porten exemplars, l'alumnat no se l'ha de comprar. A vegades, es pot portar l'autor/a a l'aula, d'altres la directora de la biblioteca fa una xerrada sobre el llibre Treballem moltíssim amb les biblioteques. Ens ajuden a nosaltres i nosaltres a elles. Els cursos que fan el nivell B2 visiten la biblioteca dins les activitats del seu curs. Veuen el seu funcionament, es fan el carnet, saben que poden agafar llibres,... intentem apropar la gent a l'entorn, que se sentin identificats.

M.C. És que una cosa porta l'altra, com deia la Montserrat, el coneixement i l'observació de l'entorn per veure les possibilitats que té. Si no, seria una cosa utòpica, oferir una cosa que no interessa a ningú.

Camins. Què us ha aportat aquesta feina a vosaltres?

30 ANYS DE SERVEI LOCAL DE CATALÀ

M.C. Doncs considero que una de les coses que més em va impactar va ser un curs de formació que vam fer amb en Joan Subirats sobre la presa de decisions. Jo pensava entre mi: quina raó que té això que ens planteja. Quan prens una decisió potser la prens a la valenta, sense pensar les conseqüències que pot tenir, segurament reflexiones després. Vaig pensar que tenia molta raó, que cal reflexionar sobre allò que fem en cada moment i a qui pot beneficiar o perjudicar. En aquella ocasió ens vam posar en la tessitura de com d'important era reflexionar abans de prendre decisions i valorar moltíssim la feina que fan els altres. Va ser una formació molt útil per a mi, era una assignatura pendent. La formació que he tingut ha estat molt valuosa per a mi.

M. T. En el meu cas, jo havia fet magisteri i en acabat vaig pensar en fer filologia. Vaig començar a treballar amb adults fent una substitució, quan encara el consorci no s'havia ni creat, i fins ara. Un cop creat el CPNL, vaig començar sent tècnica, després delegada i ara directora. Personalment, estic contenta del que he aconseguit, perquè és una feina que m'agrada i em motiva. Jo també he après, que per a la meua tasca, a vegades, haig de fer una parada i reflexionar. A saber fer això, t'ajuda l'experiència i també la formació que ens fan. T'ajuda a l'autoconeixement, a saber veure qui tens al davant i saber interactuar davant diferents maneres de treballar, de transmetre, d'escoltar,... les persones som diverses i els cursos que ens fan són molt útils.

Del despatx estant, veiem com el cel ha canviat de color...han passat ja un parell d'hores sense ni adonar-nos-en. Hem d'acomiarar-nos, però per sempre estarem agràides per aquesta estona que ens han dedicat la Montserrat Cazo i la Montserrat Trilles, per tot el que han compartit amb nosaltres.

